

FLERKÓ 100

EMLÉKÜLÉS FLERKÓ BÉLA SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

**Tisztelettel meghívjuk a
FLERKÓ BÉLA SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJA
alkalmából rendezendő emlékülésre**

PROGRAM

Köszöntés

Prof. Dr. Reglódi Dóra, a PTE ÁOK Anatómia Intézet intézetigazgatója

Prof. Dr. Miseta Attila, a PTE rektora

Prof. Dr. Nyitrai Miklós, a PTE ÁOK dékánja

Flerkó Béla akadémikus a PAB élén – *Prof. Dr. Kovács L. Gábor, az MTA Pécsi Területi Bizottságának elnöke*

Flerkó Béla élete képekben – *Dr. Horváth Judit, egyetemi docens*

Flerkó Béla a kutató és tudományszervező – *Prof. Dr. Csernus Valér, egyetemi tanár*

Flerkó Béla nyomdokain - Oktatás és kutatás – *Prof. Dr. Reglódi Dóra, egyetemi tanár*

Neuroendokrinológiai kutatások folytatása napjainkban: – A hangulatzavarok háttérében álló neuroendokrin mechanizmusok vizsgálata – *Dr. Gaszner Balázs, egyetemi docens*

A hypophysis adenilát-cikláz aktiváló polipeptid (PACAP) transzlációs vizsgálata Parkinson-kórban – *Dr. Tamás Andrea, egyetemi docens*

FOGADÁS

***MTA PAB székház, Pécs, Jurisics M. u. 44.
2024. november 18., 14:30***

FLERKÓ BÉLA (1924-2003)

Flerkó Béla, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézetének igazgató egyetemi tanára, majd professzor emeritusa, Egyetem korábbi rektora, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, Pécs város díszpolgára, 1924. június 14-én született Pécsen. Orvosi tanulmányait a pécsi Erzsébet Tudományegyetem Orvosi Karán kitűnő eredménnyel, „sub laurea Almae Matris” kitüntetéssel végezte el. Már diákéveiben externista lett az Anatómiai Intézetben. Abban, hogy Flerkó Béla a gyógyító orvosi pálya helyett az oktató-kutató orvosi hivatást választotta, meghatározó szerepe volt Szentágothai János magával ragadó egyéniségének, aki 1946-tól vette át az intézet vezetését.

1951-ben házasságot kötött Bárdos Verával, akivel 1966-ig a tudományos munkát is közösen végezték. Szentágothai Jánost a SOTE I.sz. Anatómiai Intézetének igazgatójává nevezték ki, így 1964-től Pécsen Flerkó Béla lett a tanszékvezető. Szentágothai János korán felismerte az akkor még csak kialakulóban lévő neuroendokrinológiában rejlő lehetőségeket, és támogatta az ez irányú kutatásokat. Flerkó Béla az 1950-es években végzett kísérletei alapján feltételezte, a világon elsőként, hogy a női nemi ciklust szabályozó gonadotrop hormonok ciklikus elválasztásáért ösztrogén érzékeny idegsejtek is felelősek lehetnek, ezek elhelyezkedését a medialis preoptikus területben sejtette. A világon elsőként, állandó ösztrogén forrásként, kis darab petefészek szövetet implantált a medialis preoptikus területbe, illetve egyéb köztiagyi területekbe, sőt magába a gonadotrop hormonokat elválasztó agyalapi mirigybe is, ám csakis a medialis preoptikus területbe implantált petefészek darabka gátolta a gonadotrop hormonok elválasztását. Ezekre a kutatásaira alapozta „Az idegrendszer szerepe a női nemzőkészülék szöveti és működési állapotának szabályozásában” – című kandidátusi disszertációját, melyet 1956-ban védett meg, és ezzel alapozta meg nemzetközi tudományos hírnevét. Számos fórumon volt világszerte meghívott előadó, ezek közül az 1979-ben tartott "Geoffrey Harris Memorial Lecture" előadást tartotta különösen értékesnek.

Az 1960-as évek elején kezdte el a nemi differenciálódás kísérleti vizsgálatát. Jelentős felismerésekre jutott az androgén sterilizáció mechanizmusának és hormonális háttérének tisztázása terén. 1967-ben elnyerte a „tudományok doktora” címet „A gonadotroph hormonok köztiagyi szabályozása”- című értekezése alapján. Az 1970-es évektől munkacsoportjával az adenohipophysis trophormonokat termelő sejtjeinek hypothalamikus szabályozását, ezek fejlődését vizsgálta, és részt vettek szintetikus hypothalamikus hormonanalógok hatásvizsgálatában is.

Flerkó professzor az oktatási feladatokat minden egyéb feladat elé helyezte. Előadásai magas színvonalúak, didaktikusak, a hallgatóság által közkedveltek voltak. Szigorú, de igazságos vizsgáztatóként ismerte el az egyetemi hallgatóság. Az Anatómiai Intézetet 28 évig vezette, és mindvégig biztosította az intézet magas színvonalú oktató, nemzetközi mércével is kiemelkedő színvonalú tudományos kutató munkáját. A kutatások módszertani repertoárja az ő igazgatósága alatt gazdagodott a radioimmun-assay módszerrel, az immunhisztológiai módszerekkel, a hormontermelő szervek működésének in vitro tanulmányozásának feltételeinek megteremtésével. A kutató munkához biztosította az anyagi feltételeket hazai és külföldi forrásokból. Külföldi kapcsolatai révén munkatársainak külföldi tanulmányutakon vehettek részt. Mindemellett a neurohisztológiai, neurofiziológiai kutatásokat is támogatta. Flerkó Béla munkásságával iskolateremtő hatást ért el. Tanítványai közül kandidátusok, PhD fokozatot szerző kutatók tucatjai kerültek ki, nyolc munkatársa szerzett akadémiai doktori címet, közülük heten nyertek el egyetemi tanári pozíciót.

1979-ben választották rektorrá. Rektorsága második ciklusában, 1984-ben vezették be a POTE-n az angol nyelvű orvosképzést, ezzel jelentős mértékben javult a POTE anyagi helyzete, javult az oktatók munkájának anyagi elismerése, és az oktatók szakmai felkészültsége is jelentősen fejlődött.

1985–1996 között a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottságának elnöke volt.

Flerkó Béla számos elismerést, kitüntetést kapott, többek között: a POTE „Pro Universitate” arany fokozata, az „Akadémiai Aranyérem”, a „Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje”, a „Munka Érdemrend” arany fokozata, és az „Állami Díj”. Tudományos munkája és tudományszervezésben végzett munkássága elismerését jelzik hazai és külföldi tudományos társasági tagságai, alelnöki, elnöki megbízatásai.

Flerkó Béla kiváló házigazda volt. Vendégei voltak a hazai és nemzetközi tudományos világ hírességei, köztük Nobel-díjasok is, művészek, társadalmi szervezetek vezetői, miniszterek, a történelmi egyházak vezetői. Munkatársai nem kis mértékben köszönhették saját kapcsolataik kialakítását ezeknek az alkalmaknak.

Flerkó Béla 2003-ban hunyt el. Temetésére rokonainak, barátainak, a tudományos élet számos kiemelkedő személyiségének, munkatársainak és az egyetemi hallgatóság részvételével került sor a Pécsi Köztemető dízsíroknak helyet adó parcellájában.

Feleségével, dr. Bárdos Verával közös akaratuknak megfelelően a lakóházuk értékesítéséből származó összegből „*Dr. Flerkó Béla és dr. Bárdos Vera emlékére*”-elnevezéssel alapítvány létesült, melynek célja endokrinológusok, neuroendokrinológusok, anatómusok támogatása, tanúsítva tudományszeretetüket és önzetlenségüket. <https://an-server.pote.hu/DEPT/FBdij.htm>

A borító képeinek legtöbbje Flerkó Béla fotóalbumaiból származik. Az albumokat Dezső Krisztina dolgozta fel *Per Aspera ad Astra, a Pécsi Tudományegyetem művelődés- és egyetemtörténeti közleményei* című online periodicában. A cikkek az alábbi linkeken érhetőek el:

Hatvan év az anatómiai kutatás és oktatás pécsi műhelyében

<https://doi.org/10.15170/PAAA.2021.08.02.10>

Egy huszadik századi pécsi orvos házaspár képi emlékei, Flerkó Béla és Bárdos Vera fotóalbumai.

<https://doi.org/10.15170/PAAA.2022.09.01.07>

